

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Pavly Klusáčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobce: **P. T.**
zastoupený advokátem Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5 – Smíchov

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 963/3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením žalovaného

takto:

- I. Žaloba, kterou se žalobce domáhal určení, že pokyn Policie České republiky učiněný dne 26. 6. 2018 ve večerních hodinách okolo 21. hodiny v Louce u Litvínova v prostoru nádraží, kterým bylo žalobci sděleno, aby prokázal svou totožnost, následný zásah spočívající v získání osobních údajů žalobce Policií České republiky a na to navazující zásah spočívající v tom, že Policie České republiky odepřela sdělit žalobci důvody svého postupu a ani později tak neučinila, jsou nezákonné, se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. H.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobce se žalobou domáhal určení, že pokyn policie učiněný dne 26. 6. 2018 ve večerních hodinách okolo 21. hodiny v Louce u Litvínova v prostoru nádraží, kterým bylo žalobci sděleno, aby prokázal svou totožnost, následný zásah spočívající v získání osobních údajů žalobce policií a na to navazující zásah spočívající v tom, že policie odeprěla sdělit žalobci důvody svého postupu a ani později tak neučinila, jsou nezákonné.
2. Žalobce uvedl, že se v době od 26. 6. 2018 do 1. 7. 2018 hodlal účastnit akce Klimakemp 2018, kterou pořádalo hnutí Limity jsme my, z. s., a která je společensko-kulturní a environmentalistickou tradiční akcí, která byla tentokrát konána na louce u Louky u Litvínova. V úterý 26. 6. 2018 cestoval vlakem do vlakové stanice Louka u Litvínova, kde okolo 21. hodiny vystoupil, a poté mu v prostoru nádraží dala přítomná hlídka Policie České republiky (dále též „policie“) pokyn, aby jí prokázal svou totožnost. Tomu žalobce vyhověl a prokázal se dokladem totožnosti. Současně se dotázal na důvody takového zjištění totožnosti, přičemž jej policisté odkázali na § 63 odst. 2 písm. l) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), aniž by však uvedli konkrétní důvod podřaditelný pod toto ustanovení. Po zjištění totožnosti a zapsání údajů z dokladu totožnosti do evidence policie byl doklad žalobci vrácen a ten pokračoval v chůzi na louku, kde se předmětná akce pořádala.
3. Za nezákonné žalobce považuje tyto skutečnosti:
 - a. byl mu dán pokyn, aby prokázal svou totožnost,
 - b. údaje o jeho totožnosti spojené s místem a časem výskytu a pravděpodobným účelem příjezdu do obce byly policií zaznamenány a
 - c. policie žalobci nesdělila, a to ani po případném odpadnutí důvodu, které tomu bránily, věcné důvody postupu ad a) a b), ačkoliv jí žalobce sdělil, že tyto důvody chce znát.
4. Zjištění totožnosti osoby a následná evidence údajů sdružená s časem, místem a pravděpodobnou událostí, která je sama v souladu s právem, považuje žalobce za zásah do práv chráněných čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, jelikož užívání možností lidské a politické svobody je soukromou aktivitou člověka a Listina garantuje, aby stát nezasahoval a osoby chránil před zasahováním do soukromého života. Stát nemá právo kontrolovat a evidovat, kde se kdo nachází a na jaké společenské akci. Pokud tak činí, pak pouze v krajních situacích, zejména když se někdo dopustí protiprávního jednání a stát vyžaduje údaje k jeho objasnění v režimu zákonem stanoveném. Policie se v případě žalobce zaštitila odkazem na § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR, avšak podle žalobce je z kontextu vyloučeno, aby se toto ustanovení mohlo na předmětnou situaci vztahovat. Toto ustanovení je zcela obecné, nelze je vykládat parafrází pokaždé, kdy se to policii hodí, a nejedná se o ustanovení univerzální a obecně použitelné. Z textu ustanovení je zřejmé, že se musí jednat o plnění jiného úkolu, než který plyne z ostatních ustanovení § 63 odst. 2 zákona o Policii ČR, avšak musí se jednat o úkol s jinými podobnými situacemi srovnatelný. Vždy musí jít o situaci, kdy je ve vztahu ke konkrétní osobě daný zájem natolik individualizován, že se jeví nepochybné, že stát má legitimní zájem znát totožnost konkrétní osoby, a tento zájem zjevně převažuje nad zájmem této osoby zachovat její soukromí. Sousedství „je-li to nezbytné“ vyjadřuje, že je možno k tomuto přistoupit pouze

tehdy, pokud daného účelu, tedy ochrany bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo předcházení trestné činnosti, nelze dosáhnout jinak. Žalobce přitom zaznamenal, že policie kontrolovala větší množství osob, u kterých bylo možné předpokládat, že se chtějí účastnit akce Klimakemp. Žalobci se s ohledem na povahu práv a zásahů do ústavně chráněného zájmu na respektování soukromého života nejeví přípustné, aby policie použila zjišťování totožnosti paušálně či namátkově ve vztahu ke konkrétní skupině osob, která se nedopouští protiprávního jednání. Žalobce sice nezná operativní důvody postupu policie, ale považuje za vyloučené, že by byly podřaditelné pod předmětné ustanovení zákona o Policii ČR. Policie proto zjišťovala totožnost bez zákonného důvodu a tedy protiprávně. Je dále problematické, že policie zasáhla do práva žalobce na informační sebeurčení jen proto, že chtěl uplatňovat svá jiná práva, a to právo se sdružovat a shromažďovat k dosažení legitimních cílů a práva svobodně šířit a získávat informace. Dle žalobce je nepřipustné, aby policie určitou skupinu osob nebo její část vykonávající společenskou aktivitu chráněnou čl. 17, 19 a 20 Listiny základních práv a svobod vystavila zvýšené kontrole právě a jen pro jejich účast na této aktivitě. Postup policie je rovněž v rozporu se zákazem zneužití práva k jinému účelu, než pro který bylo určeno, což zakazuje čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

5. K nezákonnosti zpracování osobních údajů žalobce sdělil, že důsledkem zjištění totožnosti může být i to, že si policie nevede o tomto zjištění žádnou evidenci. Pokud ji však vede, podléhá tento postup dle žalobce právní úvaze, zda tato evidence je následně skutečně nezbytná. Další rozměr protiprávního jednání spatřuje žalobce v tom, že v důsledku pokynu, kterému žalobce vyhověl, si policie údaje zkopírovala a následně je mohla a může zpracovávat, současně je může jakkoli sdružovat s jinými dalšími údaji a dále vyhodnocovat, i kdyby se jednalo o obdobně legální aktivity. Tím vytváří stále trvající zásah, který spočívá ve stále trvajícím porušení práv předjímaných čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Zásah je o to intenzivnější, že v kontextu operativní činnosti policie technicky zpracovávající celý Klimakemp je takový důsledek a zpracování údajů nasnadě.
6. K nezákonnosti odepření poučení pak žalobce uvedl, že veřejná moc by měla adresátovi dříve či později sdělit důvody svého postupu, což zákonodárce vtělil do § 13 zákona o Policii ČR. Toto ustanovení se dle žalobce vztahuje i na předmětný úkon. Žalobce o poučení výslovně požádal, podstatou však nemůže být pouze odkaz na konkrétní ustanovení zákona, ale musí obsahovat uvedení konkrétních věcných důvodů. Policie v projednávaném případě pouze odkázala na ustanovení zákona, což není důvodem, ale pouze právní kvalifikací neuvedeného důvodu bez uvedené věcného obsahu. Důvodem podle zákona je konkrétní skutková okolnost, jež vyvolala právní potřebu úkon provést. Žalobce připouští, že mohou existovat operativní důvody, které mohou bránit okamžitému sdělení věcného důvodu, na to však zákonodárce pamatoval, když v § 13 odst. 2 zákona o Policii ČR poskytl přesný návod, jak provést poučení, až takové důvody odpadnou. Zákon nezná zánik práva na poučení v čase a povinnost sdělit důvody tak trvá i nadále, pokud odpadnou později. Žalovaný tak měl žalobce, jehož totožnost s ohledem na povahu úkon musel znát, uvědomit písemně, což se však nestalo. Poučení o důvodech se navíc mělo týkat jak důvodů pro prokázání totožnosti, tak pro zkopírování údajů žalobce policií. Jelikož žalovaný nehodlá zjevně tuto povinnost naplnit, považuje žalobce tento zásah za dokonaný.

II. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. K akci Klimakemp 2018 uvedl, že s ohledem na průběh Klimakempu 2017, kdy docházelo ze strany účastníků k páchání protiprávního jednání, probíhalo v roce 2018 na území Ústeckého kraje bezpečnostní opatření policie, v rámci něhož plnila své úkoly ve smyslu § 2 zákona o Policii ČR, tedy se zaměřovala na ochranu bezpečnosti osob a majetku, ochranu veřejného pořádku a přecházení trestné činnosti. V rámci tohoto bezpečnostního opatření došlo rovněž k pokynu policie k prokázání totožnosti žalobce.
8. Postup policie se přímo odvíjí od událostí proběhlých během Klimakempu 2017, kdy dne 24. 6. 2017 v cca 14:00 hod. vnikla skupina 133 osob, účastníků Klimakempu 2017, do prostor dolu Bílina a blokovala svými těly těžební stroje a další důlní zařízení, přičemž v důsledku toho musela být činnost v dole ukončena, jelikož pokračování v těžbě by znamenalo riziko ohrožení zdraví a života všech osob v místě důlní činnosti. Tato skupina osob se tímto jednáním dopustila přestupku na úseku ochrany a využití nerostného bohatství podle tehdy účinného § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění tehdejších předpisů, zároveň opakovaně neuposlechla výzev policie k upuštění od protiprávního jednání, čímž se dále dopustila přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby dle tehdy účinného § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Došlo tak v rámci této akce k opakovanému hromadnému páchání protiprávního jednání, byť v rámci projevu občanské neposlušnosti, a to formou tzv. přímé akce. Obnovení pořádku navíc představovalo pro všechny policejní složky časově i logisticky velmi náročnou činnost. Organizátoři akce Klimakemp, hnutí Limity jsme my, se k využívání metod tzv. přímé akce, mezi něž patří např. nenásilné blokády, pasivní odpor a občanská neposlušnost, otevřeně hlásí, kdy účelem je aktivně a vědomě se konfrontovat se zákony a společenskými konvencemi pro dosažení legitimních cílů. Právě blokády důlních zařízení a zařízení důležitých pro provoz elektráren nebo alespoň snaha dočasně zastavit provoz těchto zařízení byly a jsou součástí těchto přímých akcí, o čemž svědčí i manifest hnutí. Hnutí přitom v pozvánce na Klimakemp 2018 uvádělo, že k obdobným jednáním dojde v rámci této akce znovu. Policie proto na základě výše uvedených zkušeností a zjištění realizovala v souladu s plněním svých úkolů dle § 2 zákona o Policii ČR sérii bezpečnostních opatření.
9. Žalovaný souhlasí se žalobcem, že důvodem k paušální kontrole totožnosti osob ze strany policie nemůže být samotné konání jakékoli akce nebo účast osoby na ní, ale vždy je nutno vycházet z konkrétních okolností a informací a vyhodnocovat, zda důvody k zásahu do práv a svobod jsou relevantní a přiměřené. Žalovaný považuje v tomto případě důvodnost i přiměřenost postupu policie za naplněnou. Dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR může policie požadovat prokázání totožnosti při plnění jiného jejího úkolu, kdy tímto jiným úkolem se rozumí zajištění činností a plnění úkolů policie dle § 2 zákona o Policii ČR. Aby nebylo ustanovení využíváno svévolně nebo bezdůvodně, je zde podmínka nezbytnosti takového postupu, který je naplněn, pokud je zde konkrétní úkol v některé z oblastí, a to v oblasti ochrany bezpečnosti osob a majetku, ochrany veřejného pořádku nebo předcházení trestné činnosti. Je tak logické, že policie musí reagovat také na informace o možném plánovaném protiprávním jednání, například v průběhu konání hromadné akce, zejména pokud je prezentováno organizátorem jako jedna z hlavních podstat této akce, neboť důležitou povinností policie je předcházet svou činností protiprávním jednáním. Nelze tak souhlasit s tvrzením žalobce o nepřiměřenosti a tím i nezákonnosti postupu policie při kontrole osob, neboť ohrožení hodnot uvedených v § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR bylo ze strany organizátora předem veřejně

plánováno. S ohledem na tyto veřejně uváděné informace ze strany organizátora nelze při hodnocení postupu policie nebrat v potaz to, že účastníci Klimakempu 2018 byli minimálně srozuměni, že v rámci akce může dojít k protiprávnímu jednání obdobného charakteru jako v roce 2017. Pokyn k prokázání totožnosti vůči žalobci se tak opíral o jasné zákonné zmocnění podložené relevantními důvody. Je tedy zřejmé, že policie při pokynu k prokázání totožnosti plnila zákonné úkoly plynoucí ze zjištěného ohrožení veřejného pořádku při konání akce Klimakemp 2018, kdy existovala odůvodněná nutnost (nezbytnost) zjistit v bezprostřední blízkosti místa konání této akce totožnost více osob včetně žalobce. Na okraj pak žalovaný podotkl, že k plánové přímé akci a protiprávnímu jednání účastníků Klimakempu 2018 skutečně nakonec došlo, když asi 200 účastníků vstoupilo do důlního prostoru, kde několik z nich obsadilo uhelný překladač, a část účastníků obsadila věž těžebního rypadla, přičemž důlní společnost vyčíslila škodu způsobenou nutností přerušit těžbu na 700 000 Kč.

10. Co se týče nezákonného shromažďování údajů žalobce ze strany policie ČR, žalovaný uvedl, že § 60 odst. 1 zákona o Policii ČR opravňuje policii ČR, aby zpracovávala v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace, včetně osobních údajů, v rozsahu nezbytném k plnění svých úkolů. Při pokynu k prokázání totožnosti žalobce policie ČR plnila úkoly plynoucí ze zjištěného ohrožení veřejného pořádku při konání akce Klimakemp 2018, tedy byla oprávněna ke zpracování zjištěných osobních údajů.
11. K nesdělení důvodů prokázání totožnosti žalobci žalovaný podotkl, že všichni adresáti pokynu k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR byli v souladu s § 13 zákona o Policii ČR seznámeni s důvody lustrace na počátku tohoto úkonu, a to opakovaně. Pokud byl u některých osob dán ještě jiný důvod, byl jim sdělen individuálně.
12. Žalovaný má za to, že zákonnost postupu byla dodržena rovněž s ohledem na přiměřenost zvoleného postupu policie. Důvodem prokázání totožnosti bylo plnění úkolů policie, jejichž nezbytnost byla dána zjištěními k charakteru akce Klimakemp 2018 a možným protiprávním jednáním ze strany účastníků. Z tohoto pohledu nelze považovat za nepřiměřené, pokud policie provádí kontrolu totožnosti v okolí akce, u níž lze z konkrétních a odůvodněných zjištění očekávat, že v rámci ní má ze strany účastníků docházet k protiprávnímu jednání. Takový postup je obvykle volen u všech akcí, pokud lze na základě zjištěných informací předpokládat, že představují riziko ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Policie tak nezasáhla do práv a svobod žalobce bezdůvodně pouze proto, že by uplatňoval svá občanská a politická práva.

III. Jednání soudu

13. Na jednání dne 27. 7. 2020 setrvali žalobce i žalovaný na svých písemných podáních.
14. Soud provedl dokazování, z něhož zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti:
15. Z článku portálu Novinky.cz ze dne 24. 6. 2017 s názvem „*Limity jsme my! Skandovali aktivisté v Bílině a pronikli do lomu*“ bylo zjištěno, že cca dvě stovky aktivistů se s obyvateli Litvínova a Horního Jiřetína v sobotu vydalo na Pochod za limity, konec doby uhelné a čistou budoucnost, který organizovalo mj. hnutí Limity jsme my a který se konal v rámci akce Klimakemp 2017. Několik desítek aktivistů pak proniklo do areálu dolu Bílina, čímž se dopustili protiprávního jednání, policisté je proto vyzvali, aby opustili dobývací prostor, a jelikož tito neuposlechli, policie ČR zasáhla, vyvedla je, zajistila a eskortovala k provádění dalších služebních úkonů.

16. Z printscreenu Manifestu hnutí Limity jsme my z webových stránek tohoto hnutí, pořízeného dne 31. 10. 2017, soud zjistil, že toto hnutí se hlásilo k přímé akci, která je pro ně hlavním, byť ne jediným způsobem, jak měnit společnost a zároveň mobilizovat lidi. Mezi nástroje přímé akce počítali např. nenásilné blokády, pasivní odpor a občanskou neposlušnost. Byli ochotni se aktivně konfrontovat se zákony a společenskými konvencemi ve jménu legitimních cílů.
17. Z printscreenu pozvánky na akci Klimakemp konané ve dnech 27. 6. 2018 až 1. 7. 2018, pořízeného dne 3. 4. 2019, bylo zjištěno, že organizátoři akce v pozvánce uvedli, že se opět rozhodli postavit těžbě a spalování uhlí, a to inspirováni přímými akcemi hnutí za klimatickou spravedlnost, a chtějí navázat na úspěch z minulého roku, kdy více než sto čtyřicet lidí zastavilo na několik hodin provoz hnědouhelného dolu Bílina na Mostecku. Dále organizátoři v pozvánce sdělili, že součástí akce budou mj. protesty proti těžbě a spalování uhlí a bude dostatek prostoru pro kreativní, odvážné a nenásilné akce.
18. Z úředního záznamu Policie ČR, KŘP Ústeckého kraje, Územního odboru Most, Obvodního oddělení Litvínov, Hamr ze dne 27. 9. 2018 soud zjistil, že pprap. S. v něm uvedl, že se večer dne 27. 6. 2018 účastnila hlídka obvodního oddělení policie ČR Litvínov Hamr, policejní služebna Nová Ves v Horách, ve složení pprap. L. S. a prap. P. S. na nádraží v Louce u Litvínova hlídkové akce v rámci opatření Lignit 2018, kdy byla činnost zaměřena na ochranu bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a prevence trestné činnosti mj. v souvislosti s příjezdem účastníků akce Klimakemp 2018, která se měla konat v obci Louka u Litvínova a u níž byl předpoklad, že jsou v rámci akce zamýšleny projevy občanské neposlušnosti. Po 21. hodině přijel vlak ze směru od Teplic v Čechách, z něhož vystoupilo asi deset osob, většinou muži a ženy mladšího věku, kteří s sebou měli turistické batohy a karimatky, z čehož bylo zjevné, že se jedná o účastníky Klimakempu 2018. Bylo proto rozhodnuto, že osoby budou zkontrolovány, tedy bude provedena kontrola totožnosti těchto osob na místě přítomnými policejními hlídkami. Později kontrolované osoby byly hromadně vyzvány k prokázání totožnosti, osoby se však snažily kontrole vyhnout a přitom se rozdělily do menších skupinek. Následně bylo opětovně přikročeno ke kontrole totožnosti osob, které v reakci na to chtěly znát důvod, proč jsou kontrolovány a zda má k tomu policie ČR vůbec pravomoc, popř. na základě jakého zákona. Na to mělo být hlídkami těmto osobám opakovaně sděleno, že kontrola je prováděna z důvodu plnění jiného úkolu policie ČR, zejména k ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR. Pprap. S. následně vyzval jednu z žen, aby mu prokázala totožnost, ta však reagovala slovy v anglickém jazyce, kdy uvedla, že je Slovinka a nerozumí. Pprap. S. jí anglicky sdělil důvod k prokázání totožnosti a ona mu doklady předložila, načež on provedl kontrolu pomocí služební mobilní platformy. Toto si po celou dobu nahrával další z účastníků, muž, který přišel s kontrolovanou ženou. Toho pprap. S. rovněž vyzval k prokázání totožnosti, na to mu však muž sdělil, že chce znát důvod kontroly, na to měl pprap. S. odpovědět, že důvod kontroly mu byl již řečen spolu s celou skupinou, a tudíž mu ho již říkat nemusí. Po tom se muž podrobil kontrole a předložil doklad totožnosti, kdy pprap. S. opět provedl kontrolu pomocí služební mobilní platformy, která byla negativní. Pprap. S. proto muži vrátil doklady a ten odešel se skupinou směrem k vlakové trati Louka u Litvínova – Teplice v Čechách. Pprap. S. dále uvedl, že v okolí kontroly nebyl hluk a důvod kontroly byl kontrolovaným osobám opakovaně sdělen, takže ho dotyční museli jistě slyšet. Jednou z kontrolovaných osob byl i žalobce.

19. Z nahrávky pořízené žalobcem dne 26. 6. 2018 na nádraží v Louce u Litvínova bylo zjištěno, že se na vlakovém nádraží nacházela skupina policistů a žena s batohem, kterou jeden z policistů vyzval anglicky k prokázání totožnosti. Po jejím dotazu, proč to má učinit, se tento policista snažil anglicky odpovědět, kdy nakonec jako důvod uvedl to, že neví, zda něco není v nepořádku a zda není na území ČR nelegálně. Na to žena předložila policistovi doklad totožnosti. Poté policista požádal žalobce o předložení dokladu totožnosti, tento však uvedl, že nerozumí důvodu k prokázání totožnosti a tento důvod neslyšel. Policista požádal žalobce o posečkání a prováděl lustraci ženy s batohem. Na záběru žalobce jsou následně vidět další skupinky policistů provádějících lustrace osob s batohy. Po vrácení dokladu ženě s batohem se policista obrátil na žalobce a vyzval ho k předložení dokladu totožnosti, jelikož na místě probíhá jiný úkol v rámci „hodnocení práce“ dle § 63 odst. 2 písm. l), a poučil jej, že pokud ji není schopen prokázat občanským průkazem, může být předveden na místní oddělení policie ČR, nebo může být použito jiných zákonných důvodů. Na dotaz žalobce, zda tedy původně sdělený důvod ke zjištění totožnosti není relevantní, policista uvedl, že neví, co žalobce slyšel, nebo neslyšel, zda umí poslouchat. Následně po předložení dokladu totožnosti žalobce policista přepsal údaje do svého mobilního telefonu a jednu ze stran dokladu vyfotil. Poté dále pracoval s mobilním telefonem a při tom občas nahlédl do dokladu totožnosti žalobce. Nakonec doklad žalobci vrátil, rozloučil se s žalobcem a žalobce odešel k opodál stojící skupině osob s batohy.
20. Soud zamítl návrh na provedení dokazování účastnickým výsledkem žalobce a výsledkem příslušníka policie ČR, který prováděl kontrolu totožnosti žalobce, pro jeho nadbytečnost, neboť všechny podstatné skutečnosti byly zjištěny z ostatních provedených důkazů, zejména z nahrávky pořízené žalobcem dne 26. 6. 2018.
21. Soud dále zamítl návrh na provedení důkazu videozáznamem policie ČR z blokády v dolu Bílina, k němuž došlo účastníky akce Klimakemp 2017, neboť jej považoval za nadbytečný, jelikož všechny podstatné skutečnosti již zjistil z ostatních provedených důkazů, zejména článku portálu Novinky.cz ze dne 24. 6. 2017 s názvem „*Limity jsme my! Skandovali aktivisté v Bílině a pronikli do lomu*“.
22. Soud rovněž zamítl návrhy na provedení dokazování články na webových stránkách hnutí Limity jsme my s názvem „*Žalobou chtějí severočeské doly umlčet protesty a odvést pozornost od škod způsobených těžbou uhlí na klimatu a zdraví*“ a „*Změna klimatu začíná tady. Stovky lidí obsadily rypadlo a překladač ve velkolomu Bílina.*“ pro jejich nadbytečnost, jelikož při určení toho, zda byl zásah nezákonný, soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), přičemž dané články pojednávají o skutečnostech, které se odehrály až po tvrzeném nezákonném zásahu.

IV. Posouzení žaloby

23. Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
24. Podle ustálené judikatury Nejvyšší správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citovanou judikaturu) je na místě ochranu v procesním režimu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout tehdy, pokud

jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).

25. Soud se nejprve zabýval zásahem spočívajícím ve výzvě k prokázání totožnosti žalobce. Z provedeného dokazování i nesporných tvrzení žalobce a žalovaného nepochybně plyne, že policista uvedl jako důvod této výzvy plnění jiných úkolů policie dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR.

26. Dle § 63 odst. 2 zákona o Policii ČR *policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu*

a) podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,

b) zdržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zdržují cizinci bez povolení oprávněného k pobytu na území České republiky,

c) bezdůvodně se zdržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně obrozit,

d) od níž je požadováno vysvětlení,

e) odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby,

f) vstupující do policií chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející,

g) která má na místě veřejně přístupném zbraň a je důvodně podezření, že zbraně může být použito k násilí nebo pohrůžce násilím,

h) zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo správního deliktu, k požáru anebo jiné mimořádné události,

i) která má být předvedena na žádost příslušného orgánu podle jiného právního předpisu,

j) která je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,

k) na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala, nebo

l) při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti.

27. Soud na základě provedeného dokazování a nesporných tvrzení žalobce a žalovaného konstatuje, že 1., 4. a 5. podmínka pro posouzení toho, zda se může jednat o nezákonný zásah, byly ve všech případech bez pochyby naplněny. Je zřejmé, že se v daném případě jednalo o zásah v širším smyslu (4. podmínka, tedy zásah, pokyn nebo donucení správního orgánu, který není rozhodnutím), že byl namířen přímo proti žalobci (5. podmínka) a došlo i k přímému zásahu do práv žalobce (1. podmínka). Zbývá posoudit to, zda byl žalobce na svých právech zkrácen (2. podmínka) a zda byl tento zásah nezákonný (3. podmínka).

28. Soud souhlasí se žalobcem, že § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR je obecným ustanovením. Jedná se o tzv. zbytkovou klauzuli, která postihuje další situace, při nichž

může být nezbytné zjistit totožnost různých osob, přičemž odkazuje na jiné úkoly policie ČR. Tyto úkoly jsou vymezeny v § 2 zákona o Policii ČR, a to tak, že úkolem policie ČR je „*chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).*“ Na toto vymezení ostatně odkazuje i samotný § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR, který vedle plnění jiných úkolů zavádí i kritérium nezbytnosti takového prokázání totožnosti kontrolované osoby ve vztahu k tam blíže vymezeným úkolům policie, a to ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku a předcházení trestné činnosti.

29. Soud však nemůže přisvědčit názoru žalobce, že nesdělení přesného a zcela konkrétního důvodu k výzvě k prokázání totožnosti je nezákonným zásahem do práv žalobce. V době, kdy byl žalobce vyzván k prokázání totožnosti, probíhala na místě hlídková akce v rámci opatření Lignit 2018, kdy byla činnost zaměřena na ochranu bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a prevence trestné činnosti v souvislosti s příjezdem účastníků akce Klimakemp 2018. Jak bylo rovněž prokázáno provedenými důkazy, během této akce o rok dříve došlo k protiprávnímu jednání, a to vniknutí většího počtu osob do prostoru dolu Bílina, z důvodu čehož musela být těžba v dole přerušena. Tyto osoby se daným jednáním dopustily několika přestupků, přičemž následně odmítly prostor dolu opustit a musely být z místa eskortovány přivolanými policejními hlídkami. V pozvánce na akci Klimakemp 2018 se organizátoři k tomuto jednání z minulého roku hrdě hlásili a chtěli na něj navázat, z čehož plynula důvodná obava policie, že takové protiprávní jednání bude opakováno.
30. Soud tak považuje za prokázané, že policie přistoupila k zásahu do práv žalobce, spočívajícímu ve výzvě k prokázání totožnosti, při plnění konkrétního a jasně vymezeného úkolu, jímž bylo bezpečnostní opatření Lignit 2018. Toto opatření bylo nařízeno na základě konkrétních a odůvodněných poznatků a jeho účelem byla ochrana veřejného pořádku, který účastníci akce Klimakemp v minulosti narušovali, a co nejúčinnější předcházení protiprávnímu jednání účastníků této akce, k němuž v minulosti již došlo a které mělo být opakováno. Nelze tak tvrdit, jak činí žalobce, že byl vyzván k prokázání totožnosti pouze proto, že se akce konala, neboť zde existovaly zcela zřejmé indicie, že účastníci akce se pokusí během akce proniknout do prostoru dolu a tím se opět dopustí protiprávního jednání.
31. Z výše popsaných důvodů pak soud považuje daný zásah policie do práv žalobce rovněž za nezbytný, neboť policie se takto snažila chránit majetek třetích osob a bezpečnost jak účastníků akce, tak osob v místě těžby, jelikož proniknutí účastníků akce do prostoru dolu mohlo být jak pro ně, tak pro osoby tam pracující bezprostředně ohrožující a způsobit nemalou škodu provozovateli tohoto dolu. Tento zájem na ochraně prostoru dolu ostatně zdůraznil sám zákonodárce tím, že takové jednání je postihováno jako přestupek dle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., horního zákona, ve znění pozdějších předpisů, kam byla tato skutková podstata daného přestupku přesunuta s účinností od 1. 7. 2017 po zrušení zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění tehdejších předpisů.
32. Soud taktéž ze shora uvedených důvodů, tedy jasně odůvodněného podezření policie, že dojde k narušení veřejného pořádku a opakování protiprávního jednání, k němuž došlo již na předchozí akci Klimakemp, shledal daný zásah do práv žalobce přiměřeným ve vztahu k výše uvedenému účelu. Žalobce s ohledem na průběh předchozí akce Klimakemp 2017 a prezentované stanovisko organizátorů akce Klimakemp 2018, které se rozhodl účastnit,

kdy přímo v pozvánce odkazovali na jednání, jehož se minulý rok dopustili, a byli připraveni je opakovat, musel nebo měl vědět, že k takovým jednáním může dojít, a měl být s takovou eventualitou srozuměn. Pokud měl mít vědomost o tom, že v rámci akce Klimakemp 2017 došlo k protiprávnímu jednání, při němž byl nutný zásah policejních složek, musel být srozuměn i s tím, že budou policií podniknuta určitá opatření, která budou vedena zřejmou snahou těmto incidentům při dané akci v dalším roce zabránit. Toto srozumění jistě mělo a mohlo zahrnovat i vědomost, že bude v nezbytné míře zasaženo do práv účastníků této akce, kdy nezbytné úkony nemusí být příjemné nebo komfortní a mohou představovat určitá omezení pro každého z účastníků.

33. Soud tak shrnuje, že vzhledem k tomu, co bylo již uvedeno, neshledal, že v této části žaloby, že by zásah do práv žalobce byl nezákonný.
34. Žalobce dále namítal nezákonnost zásahu spočívajícího v získání jeho osobních údajů.
35. Dle § 60 odst. 1 zákona o Policii ČR *Policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace včetně osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů.*
36. Dle odst. 2 téhož ustanovení *zpracovávané informace musí policie zabezpečit před neoprávněným přístupem, změnou, zničením, ztrátou nebo odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním. Policie dále učiní nezbytná opatření pro zajištění bezpečnosti a spolehlivosti provozovaného informačního systému. Tímto nejsou dotčeny povinnosti podle jiného právního předpisu.*
37. Dle § 63 odst. 1 zákona o Policii ČR *prokázáním totožnosti se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.*
38. Ani zde však soud nezákonný zásah do práv žalobce neshledal. Pokud soud výše uzavřel, že k nezákonnému zásahu do práv žalobce tím, že byl policií vyzván k prokázání totožnosti, nedošlo, nemůže považovat za nepřiměřený a neúčelný ani zásah spočívající v opatření osobních údajů, k němuž při prokazování totožnosti obvykle dochází. Vzhledem k tomu, že policie se snažila předcházet protiprávnímu jednání, bylo nezbytné, aby dané údaje opsala a zkontrolovala je ve svých databázích. Bez tohoto úkonu, tedy ověření existence záznamů o žalobci v databázích policie, by ostatně prokázání totožnosti dané osoby při plnění výše vymezeného úkolu postrádalo jakýkoli smysl. Soud proto konstatuje, že zpracování daných osobních údajů nepřekročilo rámec § 60 odst. 1 a 2 zákona o Policii ČR, neboť zde byl podstatný důvod, a to konkrétní úkol policie, v rámci něhož bylo nezbytné a přiměřené dané údaje žalobce opatřit a dále zpracovat.
39. Naposledy žalobce spatřoval nezákonný zásah rovněž ve skutečnosti, že mu nebyly sděleny věcné důvody pro výzvu k prokázání totožnosti a zaznamenání jeho údajů.
40. Dle § 13 zákona o Policii ČR *policista je povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejích právech a povinnostech. Pokud poučení brání povaha a okolnosti úkonu, poučí nebo zajistí toto poučení ihned, jakmile to okolnosti dovolí.*
41. S tvrzením žalobce však soud nemůže souhlasit, neboť z provedeného dokazování vyplývá, že daný důvod byl žalobci v zákonném rámci sdělen, a to odkazem na § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR a poukazem na plnění jiného úkolu policie a ochranu bezpečnosti

osob, majetku a veřejného pořádku. Takové poučení považuje soud vzhledem k dané situaci za přiměřené a odpovídající požadavkům § 13 zákona o Policii ČR, neboť právní důvod dané výzvy a zaznamenání údajů byl žalobci sdělen a ze všech okolností daného případu bylo zcela nepochybné, k jaké konkrétní akci policie se vztahuje.

42. Dlužno dodat, že k shodným závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud v obdobné věci jiného z účastníků téže akce. V rozsudku ze dne 18. 2. 2021, č. j. 1 As 426/2019-32, mimo jiné uvedl: *„...v projednávané věci důvodem ke kontrole totožnosti stěžovatele nebylo paušální konání jakési nekonkrétní akce. Naopak na základě zjištěných skutečností je zcela zřejmé, že policie bezpečnostní akci prováděla ve vztahu k akci Klimakemp 2018. Důvodem pro provádění kontroly osob přitom byly konkrétní poznatky, které policie k organizaci a průběhu akcí Klimakemp získala a které žalovaný předložil městskému soudu k důkazu. Policie byla v den, kdy byl stěžovatel vyzván k prokázání totožnosti, na místě právě proto, aby zajistila pořádek v místě akce, tedy plnila úkoly dané policii zákonem, a to ochranu veřejného pořádku, bezpečnost osob a majetku. Policie působí (mimo jiné svou přítomností a výkonem uvedené pravomoci) jednak k zachování (udržení) veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, jednak v případě ohrožení či narušení těchto chráněných zájmů k jejich znovuoobnovení, včetně zjištění a prokázání případné odpovědnosti osob, které se na narušení podílely. ... situaci, kdy byl stěžovatel vyzván k předložení dokladů totožnosti, je nutné posoudit v kontextu, že na území obce Louka u Litvínova a v jejím okolí probíhala ve dnech 27. 6. až 1. 7. 2018 akce Klimakemp 2018, která navazovala na obdobnou událost Klimakemp 2017, v jejímž průběhu docházelo k páchání protiprávního jednání právě ze strany některých účastníků této akce. Tyto osoby se svým jednáním na minulém ročníku akce dopustily přestupkového jednání na úseku ochrany a využití nerostného bohatství podle tehdy účinného § 39 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Zároveň opakovaně neuposlechly výzev policie k opuštění od protiprávního jednání, čímž se dopustily též přestupku podle tehdy účinného § 47 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích. Obnova veřejného pořádku představovala s ohledem na charakter místa pro všechny zúčastněné policejní složky časově i logisticky náročnou činnost. V daném kontextu je tedy logické, že se policie v následujícím roce snažila učinit vše pro to, aby zabránila vzniku škod na majetku. Z tohoto důvodu proto probíhalo i v roce 2018 na území Ústeckého kraje bezpečnostní opatření policie, jehož úkolem bylo ochranu bezpečnosti majetku, osob i veřejného pořádku řádně zajistit. ... v případě, že se stěžovatel rozhodl účastnit akce, v rámci jejíhož předchozího ročníku došlo k tak rozsáhlému porušování povinností ze strany účastníků akce, jak soud uvedl výše, musel být srozuměn s tím, že může dojít k omezujícím zásahům či opatřením, které bude policie provádět v rámci své činnosti, při které plní úkoly směřující k předcházení trestné činnosti, k ochraně veřejného pořádku, případně při předcházení porušování jiných povinností. V rámci této své činnosti může policie činit i úkony, které nemusí být pro účastníka této akce, tedy ani pro stěžovatele, zcela příjemné a komfortní a mohou pro něj představovat omezení jeho práv, která však přesto nejsou v rozporu se zákonem.“*

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

43. Na základě všech výše uvedených důvodů tedy soud žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl, neboť k nezákonnému zásahu žalovaného do práv žalobce nedošlo.
44. O náhradě nákladů rozhodl soud dle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož žalobce byl v řízení neúspěšný a žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. března 2021

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu